

ks. Michał Drożdż

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

DIALOG W MEDIACH – MEDIA W DIALOGU **SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ**

Sprawozdanie z VIII Konferencji Naukowej Etyki Mediów *Dialog w mediach – media w dialogu*, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Kraków, 15–16 maja 2014 roku.

W dniach 15–16 maja 2014 roku odbyła się w Krakowie już ósma edycja Międzynarodowej Konferencji Etyki Mediów organizowanej przez Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Sekcję Aksjologii Komunikowania Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej. Temat przewodni tej konferencji brzmiał *Dialog w mediach – media w dialogu*. Media są dziś największym forum dialogu, wymiany myśli, idei, poglądów i wartości. Dialog w mediach i poprzez media inspiruje i wzmacnia wszelkie procesy integracyjne, służy integralnemu rozwojowi człowieka i budowaniu odpowiedzialnego społeczeństwa obywatelskiego. Komunikowanie medialne może jednak dezintegrować, rodzić konflikty, tworzyć i umacniać podziały, wyzwać nienawiść. Media nie tylko odzwierciedlają rzeczywistość sporów i braku dialogu, ale również taką rzeczywistość tworzą i wzmacniają.

Media kryją w sobie ogromny potencjał dialogu i integracji, który można i trzeba odkrywać, poznawać i skutecznie wykorzystywać. Niestety, media przyczyniają się także do wzmacniania konfliktów, dzielenia ludzi, promowania języka nienawiści i chamstwa, tabloidyzacji debaty publicznej itd. Konferencja miała na celu twórczą wymianę doświadczeń i rezultatów badań nad dialogiczną funkcjonalnością i powinnością mediów, ale także była forum dyskusji o roli mediów w dialogu społecznym i debacie publicznej. Dialog jest nie tylko jedną z twórczych form komunikacji, ale jest także wartością, która jest w stanie pomniejszać konflikty, podziały i nienawiść w sferze prywatnej i publicznej. W czasie konferencji szukano rozwiązania tych i innych problemów, analizując z różnych perspektyw medioznawczych między innymi:

- dialog w mediach: cele, funkcjonalność i skutki;
- integracyjną i dezintegracyjną rolę mediów;

- rolę mediów w debacie publicznej;
- różne oblicza i odsłony braku dialogu w mediach i ich etyczne aspekty;
- rolę nowych mediów w komunikacji interpersonalnej i dialogu publicznym;
- język dialogu i nienawiści w mediach;
- kompetencje dialogiczne dziennikarzy;
- dialog środowisk dziennikarskich;
- *social media* jako współczesne forum dialogu społecznego;
- wartość dialogu w *public relations*.

Pierwsza część konferencji odbyła się w auli i w salach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, ul. Bobrzyńskiego 10. Konferencję rozpoczął jej przewodniczący ks. dr hab. Michał Drożdż, prof. UPJPII. Uroczystego otwarcia konferencji dokonali: ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal, prorektor ds. rozwoju i polityki finansowej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, dr hab. Małgorzata Lisowska-Magdziarz, członek Zarządu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej oraz ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski, dziekan Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Honorowi goście konferencji w inauguracyjnych przemówieniach zwracali uwagę m.in. na aktualność tematyki konferencji i potrzebę naukowego dyskursu nad etycznym i aksjologicznym wymiarem dialogu jako wartości i narzędzia komunikowania społecznego oraz nad ogromną i nie do przecenienia rolę mediów w moderowaniu społecznego dialogu i wyznaczaniu jego pozytywnych standardów.

W dwudniowej konferencji wzięło udział ponad 250 osób –w obradach i dyskusjach naukowych zarówno w czasie sesji, jak i w czasie spotkań kulturalowych. Wygłoszono 57 referatów w czasie 2 sesji plenarnych i 8 sesji tematycznych. Prelegenci i uczestnicy konferencji reprezentowali większość polskich ośrodków uniwersyteckich zajmujących się naukami o mediach. Wśród uczestników był prof. Zbigniew Waleszczuk z Katholische Universität Eichstätt w Niemczech. Po uroczystym otwarciu konferencji rozpoczęła się pierwsza sesja plenarna pod tytułem *Dialog w mediach*. Sesji przewodniczył prof. dr hab. Walery Pisarek (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), główny twórca polskiego prasoznawstwa oraz największy autorytet w obszarze rozwijających się w Polsce i świecie nauk o mediach. W czasie tej sesji zaprezentowano pięć referatów: ks. prof. dr hab. Andrzej Zwoliński, *Uzależnienie ekranowe jako namiastka dialogu rodzinnego*; prof. dr hab. Tomasz Goban-Klas, *Upadek retoryki, wzlot erystyki, czyli piękna teoria i niecne praktyki*; dr hab. Katarzyna Pokorna-Ignatowicz, prof. AK, *Papieża Franciszka dialog ze światem*; prof. dr hab. Jerzy Jastrzębski, *Monolog i pseudodialogi medialne*; ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal, *Dialog i religia – przyczynek do prezentacji rozumienia mediów przez Jana Pawła II*. Drugiej sesji plenarnej zatytułowanej *Media w dialogu* przewodniczyła prof. dr hab. Izabela Dobosz (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), która jest niekwestionowanym autorytetem w dziedzinie prawa prasowego, prawa autorskiego i prawa telekomunikacyjnego. W czasie tej sesji uczestnicy mogli wysłuchać pięciu wystąpień: dr hab. Małgorzata Lisowska-Magdziarz, *Kompetencje i wartości. Protokoły medialne i zasoby semiotyczne użytkowników współczesnych mediów a możliwości transferu wiedzy, komunikacji i dialogu międzypokoleniowego*; ks. prof. dr hab. Janusz Królikowski, *Dialog informacyjny i sumienie*; prof. dr hab. Ignacy Fiut, *Dialog medialny a spirala ujadania i jażgotu medialnego*; prof. dr hab. Wojciech Furman, *Czy dziennikarze sprzyjają dyskusji?*; dr hab. Joanna Mysona Byrska, *Możliwość dialogu w świecie konsumpcji*. W popołudniowej części konferencji odbyły się 4 sesje tematyczne:

1. *Racjonalne podstawy dialogu,*
2. *Dialog w mediach jako wartość,*
3. *Dialog w nowych mediach,*
4. *Dialog w medialnych kulturach.*

W czasie tych sesji wygłoszono 23 referaty, których tytuły warto wymienić ze względu na ich różnorodność i bogactwo problemowe w obszarze tematyki konferencji *Dialog w mediach – media w dialogu*: ks. dr hab. Zbigniew Waleszczuk (Katholische Universität Eichstätt), *Karola Wojtyła filozofia dialogu*; dr hab. Mariusz Wojewoda, *Zastosowanie filozoficznych modeli dialogu w mediach*; dr Grażyna Osika, *Dialog w mediach – warunki formalne*. H. P. Grice *na nowo odkryty*; dr Dorota Narewska, *Nowa wizja dziennikarstwa a postmodernizm. Poszukiwanie wspólnych elementów*; mgr Paulina Biegaj, *„Dialog” mediów i ich odbiorców w świetle filozofii dramatu* ks. Józefa Tischnera; doc. dr Piotr Lehr-Splawiński, *Dialogowe znaczenie medialnych użyczeń języka*; dr Dorota Bis, *Dialog jako metoda komunikacji w mediach*; o. dr Michał Legan, *Dialog i dialogiczność jako warunek sine qua non ewangelizacji przez media*; dr Jan T. Mróz, *Rzeczywistość medialna a rzeczywistość doświadczana, czyli o braku rozeznania, czego potrzebują odbiorcy mediów*; mgr Elżbieta Pisarczyk, *Media – narzędzia integracji czy dezintegracji w społeczeństwie informacyjnym?*; mgr Anna Gładkowska, *Media – intrygujące i zawsze aktualne wyzwanie dla Kościoła*; dr Krzysztof Gurba, *Sieć jako miejsce dialogu bez zobowiązań*; dr Mirosław Lakomy, *Deliberacja polityczna w nowych mediach*; dr Małgorzata Adamik-Szysiak, *Budowanie społeczności online w social media na przykładzie aktywności redakcji „Gazety Wyborczej” i „Rzeczpospolitej” na Facebooku i Twitterze*; mgr Emilia Kotnis-Górka, *Lokalne portale internetowe – merytoryczny dialog czy destrukcja społeczeństwa obywatelskiego?*; dr Mariusz Makowski, *Zaangażowanie społeczne czy imitacja żurnalistyki? O dziennikarstwie obywatelskim*; ks. dr Jerzy Smoleń, *Nowe media w dialogu z Pacjentem. Szanse i zagrożenia*; dr Marta Bolińska, *Dynamiczny dialog? Dorota Terakowska i Jacek Bomba w rozmowie (na podstawie „Być rodziną...”)*; dr Piotr Drąg, *Symbole dialogu międzykulturowego w mediach amerykańskich*; ks. dr Sławomir Soczyński, *Znaczenie znajomości tabu w dialogu międzykulturowym*; dr Małgorzata Czapięga, *Między światem starych mistrzów a współczesnością – dialog według Sztucznych Fiołków*; dr Katarzyna Drąg, *Dyskusja o dziewiętnastowiecznym dziennikarstwie. „W mętnej wodzie” J. Kraszewskiego*; lic. Łukasz Wróblewski, *Od brudnej rzeczywistości do mediów w „sterylu”. O niemożliwym dialogu w „Wojnie polsko-ruskiej pod flagą białą-czerwoną” oraz „Pawiu królowej” Doroty Masłowskiej.*

Obrady i dyskusje naukowe odbywały się w drugim dniu konferencji w salach Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przy ul. Bernardyńskiej 3. Gościem specjalnym konferencji był w tym dniu prof. dr hab. Leon Dyczewski OFM, znany w Polsce medioznawca, socjolog mediów, twórca szkoły dziennikarskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. W tym dniu odbyły się cztery sesje tematyczne:

1. *Język dialogu w mediach,*
2. *Dialog dziennikarski,*
3. *Dialog w public relations i reklamie,*
4. *Poszukiwanie medialnych form dialogu.*

W czasie tych sesji wygłoszono 24 interesujące referaty: prof. dr hab. Leon Dyczewski OFM, *Możliwość i niemożność dialogu w mediach*; dr Barbara Koc-Kozłowiec, *Komentarz – forma interakcji i dialogu – we współczesnych mediach*; mgr Maja Bednarska,

Dialog z perspektywy ontologicznej i aksjologicznej; mgr Piotr Guzdek, *Dialog o Kościele czy jednostronny monolog? Abdykacja Benedykta XVI i konklawe Franciszka na łamach tygodnika „Polityka”*; mgr Paulina Wąż, *Kłamstwo jako uniknięcie odpowiedzialności w mediach*; lic. Małgorzata Tadeusz-Ciesielczyk, *Jak mówić w mediach, by być zrozumianym*; dr Elżbieta Czarny-Drożdżejko, *Prawna regulacja społecznego dialogu w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji*; dr Olga Dąbrowska-Cendrowska, *„Rozgadana telewizja” – specyfika rozmów w polskich programach śniadaniowych*; dr Ewa Nowak, *Strategie kooperacyjne i konfrontacyjne w dyskursie politycznym na przykładzie telewizyjnych programów publicystycznych w Polsce*, dr Joanna Sosnowska, *Telewizyjny dialog międzypokoleniowy*; mgr Magdalena M. Baran, *Wojenne manipulacje mediów*; mgr Jacek Znyk, *Wartości i normy moralno-etyczne w praktyce dziennikarskiej*; dr Monika Kaczmarek-Śliwińska, *Rola i możliwości public relations w tworzeniu wartości współczesnego forum dialogu społecznego w przestrzeni social media*; dr Klaudia Cymanow-Sosin, *Dialog jako forma maksymalizacji skuteczności działań w zakresie public relations Kościoła Katolickiego – wyniki badań*; dr Wojciech Maguś, *Spin doctoring – kontrowersje wokół zagadnienia*; mgr Agnieszka Morzy, *Storytelling i content marketing jako przejawy dialogu z odbiorcą w kampaniach społecznych*; mgr Magdalena Pataj, *Wartość dialogu w rodzinie – analiza wybranych kampanii społecznych w Polsce*; mgr Ewa Zachwiej, *Racjonalna debata czy uprzedzenia? Negatywny obraz polskich emigrantów w brytyjskich mediach. Analiza wybranych brytyjskich serwisów informacyjnych i ogólnokrajowej prasy*; dr Maja Megier, *E-osobowość i dialog sieciowy*; mgr Agnieszka Trela, *Obraz osób niepełnosprawnych w mediach*; mgr Agnieszka Szuta, *Tabloidyzacja sfery społeczno-politycznej jako przykład dezintegracyjnej roli mediów*; mgr Kamila Rączy, *Formy narracji i dialogu na przykładzie serialu „Dexter”*; ks. dr Stanisław Radoń, *Rola wyobraźni w procesach racjonalnego myślenia na podstawie neurologicznych badań nad uważnością*; Jakub Bugajski, *Blef czy kłamstwo? O możliwości przekazywania informacji w mediach*.

Podsumowania konferencji dokonał jej przewodniczący ks. dr hab. Michał Drożdż, prof. UPJPII. Podkreślił on wagę badań i dyskusji naukowych nad dialogiczną funkcją mediów, a szczególnie nad etycznym i aksjologicznym wymiarem dialogu prowadzonego w mediach i nad medialną powinnością troski o etyczność dialogu medialnego i społecznego. Zaprosił on wszystkich uczestników i autorów wygłoszonych referatów do twórczego udziału w tworzonej publikacji, która w zmierzeniu organizatorów konferencji nie jest tylko pokonferencyjnym zbiorem wygłoszonych referatów, ale jest tematyczną monografią przygotowanych specjalnie do tej publikacji opracowań badawczych problematyki dialogu w mediach i mediów w dialogu. Dziękując wszystkim za udział w konferencji, ks. prof. Michał Drożdż wyraził nadzieję, że idee i myśli, wiedza i nowe doświadczenia zaczerpnięte z twórczych prezentacji i dyskusji, staną się dla prelegentów i wszystkich uczestników konferencji inspiracją do dalszych poszukiwań badawczych oraz pozwolą z nowym dynamizmem realizować ich naukowe i zawodowe pasje w duchu troski o prawdziwy dialog w mediach.

Wymiernym i twórczym owocem wszystkich dotychczasowych edycji Konferencji Etyki Mediów jest siedem publikacji wydanych przez Wydawnictwo Biblos w serii naukowej Etyka Mediów: (1) *Prawda w mediach – między ideałem a iluzją?*, pod red. M. Drożdża, Tarnów 2010; (2) *Wolność w mediach – między poprawnością a odpowiedzialnością*, pod red. M. Drożdża, Tarnów 2010; (3) *Dobro w mediach – z cienia do światła*, pod red. A. Baczyńskiego i M. Drożdża, Tarnów 2012; (4) *Odpowiedzialność w mediach – od*

przypadku do celu, pod red. A. Baczyńskiego i M. Drożdża, Tarnów 2012; (5) *Wartości w mediach – z dolin na szczyty*, pod red. A. Baczyńskiego i M. Drożdża, Tarnów 2012; (6) *Wartość mediów – od wyzwań do szans*, pod red. A. Baczyńskiego i M. Drożdża, Tarnów 2012, (7) Piotr Guzdek, *O możliwości powstania polskiej szkoły medioznawstwa personalistycznego. Przyczynek do dyskusji*, Tarnów 2014. W najbliższym czasie, w roku 2014, ukażą się cztery nowe pozycje: *Mądrość w mediach*, *Mądrość mediów*, *Dialog w mediach*, *Media w dialogu*.

Konferencja Etyki Mediów (wiele cennych informacji o konferencji można odnaleźć na stronie: www.etykamediw.pl) organizowana przez Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Sekcję Aksjologii Komunikowania Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej nie tylko wpisała się już na trwałe do kalendarza polskich medioznawczych konferencji naukowych, ale jest także główną konferencją naukową w Polsce w ramach nauk o mediach, zajmującą się problematyką etyki i aksjologii mediów. To miejsce konferencji w krajobrazie polskich i międzynarodowych konferencji medioznawczych i jej naukowy prestiż potwierdzają rosnąca liczba uczestników konferencji oraz znacząca naukowa recepcja i uznanie jej jakości w środowisku nauk o mediach. Coraz częściej jesteśmy także świadkami zjawiska, że corocznie nowa tematyka konferencji (z obszaru aksjologii mediów) podejmowana jest w kolejnych latach przez inne konferencje, sympozja i publikacje naukowe.